

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10-40 K, za pol leta 5-20 K, za četrt leta 2-60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru. Posameznik številka 10 v.

Nova vlada.

Baron Bienerth je sestavil novo ministristvo. Zadnje uro, ko je bil že sam obupal in se hotel odreči svoji nalogi, se mu je posrečilo. Kabinet je torej sestavljen, toda koliko bo koristil, je drugo vprašanje. Zakaj pravzaprav se ni izpremenilo nič drugega kakor nekoliko imen in če misli Bienerth, da je to dovolj, se bo kmalu prepričal, da se je krvavo zmotil. Iz kart građe otroci hiše; od resnih političarjev, ki hočejo voditi državno usodo, bi se moralo pričakovati realnejše delo.

Baron Bienerth je meseca decembra z vsem kabinetom demisioniral. To je bilo znamenje, da se ne more vladati tako, kakor se je v Avstriji vladalo zadnje dve leti. Z večino, ki je včasih le tedaj večina, ako glasujejo ministri sami zase, a ki še tedaj ni popolnoma zanesljiva, se ne more vladati. Težav ni delala nezadovoljnost s posameznimi osebami, ampak sistem. Če bi bilo šlo le za neprijetnost posameznih ministrov, ne bi bilo treba demisije celega kabineta, ampak zadostovala bi bila mala rekonstrukcija, ki bi se lahko izvršila brez krize, brez hrupa, brez simptomov bankrota. Bienerthova želja ni bila dobiti nekoliko novih tovarišev v kabinet, ampak dobiti novo, večjo večino v parlamentu. Le da bi pridobil nove stranke za svojo večino, je bil pripravljen žrtvovati nekoliko kolegov in sprejeti nove namesto njih.

In kaj je dosegel baron Bienerth? Nekoliko novih ministrov pač ima; večina pa je ostala neizpremenjena. Niti enega moža ni pridobil za njo, kaj še le stranke, ki jih je iskal!

Ministrski predsednik je hotel razširiti svojo politično podlago tako, da bi se bili vladnim strankam pridružili Čehi. Lani je bilo dolgo videti tako, kakor da se pripravljala taka konstelacija. Med večjimi češko meščanskimi strankami se je jasno opazovalo vladno nagnenje. Njih opozicionalni duh je

postajal v zadnjem zasedanju zmernejši in zmernejši. Kazali so, da se ne marajo več udeleževati obstrukcij. Zedinjenje čeških meščanskih strank v enoten klub je bila nedvomna priprava za vstop v vladno večino.

Volja Čehov je bila torej vladi ugodna. Bilo je le treba ustvariti pogoje, da se Čehom omogoči odločilni korak. Ključ je bil v Pragi. Vse je bilo odvisno od pravih pogajanj. Kajti da morejo Čehi in Nemci v državnem zboru skupno nastopati in podpirati eno vlado, mora prenehati boj na Češkem. To je tako enostavno, kakor da je dvakrat dve štiri. Tisti trenutek je bila vsa Bienerthova naloga pospešiti češko nemško spravo. Nobene posebne prebrisanosti, nobene ženialnosti, nobene izredne politične strategije ni bilo treba za to.

Prav tu je pokazal baron Bienerth, da je mojster skaza, ki mu ga ni para. V odločilnem trenutku, ko je bilo treba miriti, vplivati, posredovati, je stopil na stran, prevzel misijo, da sestavi novo vlado in s tem dejal: Glejte, vse je že odločeno; jaz bom zopet ministrski predsednik, glejte torej, da se pobotate. Namesto da bi bil počakal na uspeh pogajanj, da bi bil pomagal skleniti spravo in da bi bila nova vlada postala posledica sprave, je hotel, da naj se v Pragi pobotajo zaradi njega.

Za pogajanja se pa imenitni mož sploh ni brigal. Nemci so pod vplivom svojih radikalcev stavili Čehom nove zahteve, ki so morale učinkovati provokatorično. In Bienerth ni prišlo niti na misel, da bi bil poučil svoje Nemce in jim dopovedal, kako nujno potrebuje Čehi v državnem zboru. Ko se je sprava razbila, je pa v neverjetni naivnosti vabil Čehi, naj vendar vstopijo v njegovo vlado in v njegovo večino!

Seveda je bil sedaj fiasko neizogiben. A sedaj, ko je bilo prepozno, je hotel modri mož reševati situacijo. Ker ni mogel pridobiti čeških parlamentarcev, je hotel dobiti katerega koli Čeha za svoj kabinet. Malo da

mu ni pri tem vse izpodletelo. Dve listnici je ponujal Čehom, a zaradi tega so se naenkrat Nemci začeli puntati. V soboto je že Bienerth mislil na to, da opusti sestavo nove vlade in da se definitivno skrije. Vendar se mu je še nekako posrečilo potolažiti meščanske Nemce. Čehom je dal le eno listnico; minister dela postane namreč sekcijski načelnik Marek.

Kabinet je torej gotov in Bienerth si nedvomno domišlja, da je to uspeh. Njegova domišljija je prazna. Zaradi Marekovega portfelja ne bodo Čehi opustili opozicije in je ne morejo. Položaj v državnem zboru je tak, kakršen je bil pred demisijo in vsa Bienerthova akcija je ostala brez pomena.

Nova vlada ima uradniški značaj in komaj oddaleč nekoliko diši po parlamentarizmu. A naj je nje sestava kakršnakoli; na tem vendar ne izpremeni ničesar, da je tudi sedanje stanje provizorično in kritično. Nobena velika naloga se ne more izvršiti v tem položaju. Parlament zopet ne bo imel drugih nalog kakor reševati takozvane državne potrebe, zlasti skrbeti za žrtve, ki jih zahteva militarizem. Za potrebe delavskega ljudstva je tretja Bienerthova vlada prav tako velika zapreka, kakor je bila prva in druga. Na skrajno opozicionalnem stališču socialne demokracije se ne more nič izpremeniti.

Ljudsko štetje v Avstriji

Na Silvestrovo se je po mednarodni pogodbi tudi v Avstriji štel prebivalstvo, da se dobe statistični podatki o njegovem številu in nekaterih splošnih razmerah. Ljudskemu štetju je namen dobiti jasno sliko na resnični podlagi. Razume se, da bi bilo sicer vse ogromno delo, ki je z njim združeno, brez pomena. Po vsem svetu se res ravna v tem zmislu. In povsod se od posameznika zahteva resničnost. Kdor vedoma izpove neresnico pri ljudskem štetju, se izpostavlja kazni. Navidezno je torej vse jasno.

V Avstriji pa se lahko pobahamo, da smo tudi v tem oziru posebna država. Pri

nas ima ljudsko štetje namen o vsakovrstnih važnih vprašanjih dobiti resnične podatke, le o enem vprašanju se naravnost išče neresnica. Vedeti hočemo, kako stanujejo ljudje, kako se dele po starosti, po veri, po spolu, po poklicu, kako menjajo poklice, koliko imamo krav, prešičev, kurenine i. t. d. Rafinirano se trudimo, da bi o vsem tem dognali resnico. Le o narodnosti prebivalstva se ne išče resnica; izmišljajo in sestavljajo se celi sistemi, da bi o tem vprašanju ne prišla resnica na dan, ampak da bi dobili kolikor mogoče popačeno sliko. V tem oziru smo vsekakor originalni. Tu nas ne prekosi nobena država. Le da se nam najbrže smejo povsod, kjer izvedo kaj o naših posebnih segah.

Nobena veda ni tako samosvoja kakor statistika, ki hoče dajati zanesljive pripomočke vsakovrstnim drugim znanostim. Tu ni nobene predpostavke, nobenega prednemanja. Šteje se in številke naj govore same. Številka je najbolj določen pojem; tri je tri in sto je sto. Tu ni nobenega dvoma, nobene relativnosti, nobene pogojnosti. Deset otrok ni ne devet ne enajst, ampak natančno deset. Kdo bi mogel misliti, da se morejo tudi številke rabiti za to, da se doseže nejasnost in neresničnost?

V Avstriji smo tudi za to sposobni. Tak hokus pokus nam je igrača. Številke našega ljudskega štetja imajo n. pr. nalogo podati popolnoma napačno sliko narodnostnega razmerja. S temi številkami se ima ta narod povečati, oni pa zmanjšati. Temu čednemu namenu se je tudi pri zadnjem štetju služilo, kolikor se je dalo. Komaj je štetje končano; komaj so podatki deloma zbrani, pa je že od vseh strani toliko pritožb, da se kaže ves rezultat štetja v narodnostnem oziru brez pravega pomena. Živ krst se ne bo mogel na podlagi tega štetja poučiti, kakšno da je narodnostno razmerje v državi in noben resen znanstvenik ne bo mogel zanesljivo ravnati s temi številkami.

V števnih polah imamo neko rubriko, o kateri se ne more reči nič drugega, kakor da je absurda. To je »občevalni jezik«.

Čemu se šteje prebivalstvo po »občevalnem« jeziku? Kaj se hoče s tem dognati? Kaj naj znanost počne s temi podatki? Nič. Če jih ne bi imela, bi tudi ne izgubila ničesar. Tega kar hoče vedeti, ji pa občevalni jezik ne pove.

nekoliko razmišljanja in poglobitve, dokazuje svojo boljšo kvaliteto, ki jo označuje tudi krepka tehnika. Uprizoritev tega zanimivega dela je bila torej popolnoma opravičena. Toda do popolnosti je tudi od Nicodemijeve drame dolga pot.

Večno obdelavanje prešestva je postalo že precej dolgočasno. Pisatelj, ki si hoče priboriti prostor na vrhuncu Parnasa, mora razumeti, da vznemirjajo današnji svet in današnjega človeka še drugi problemi in sicer bolj nego vsakovrstne zakonske zvestobe in nezvestobe. Gotovo je med temi problemi zakon sam po sebi zelo tehten, ali tega se Nicodemi sploh ni dotaknil; njegova filozofija in psihologija se drži le bolj površja. Ne glede na to se je pa sploh težko sprijazniti z njegovo glavno moško figuro, z Gérardom. Ostro orisan in plastičen nam stopa v prvem dejanju pred oči, krepak in originalen mož. Hudo ga je zadelo spoznanje, da ga žena vara; toda niti senca banalnosti ne pade na njegovo dušo. Silna moč živi v njem in vodi vse njegove korake logično in dosledno. Ko je potem Dora v njegovem stanovanju ujeta, se ga ne loti niti najmanjši pomislek. Takoj ve, kaj mu je storiti. Prav tako tudi ve, kakšna je St. Airanova naloga. Gérardova morala ni konvencionalna, ampak morala je. Zlasti v boju s St. Airanom ga vidimo velikega; mogočna so njegova čustva in močan je njegov duh. Ali potem pride tretji

LISTEK.

Zavetje.

Drama v treh dejanjih. Spisal Dario Nicodemi. Premiera v slovenskem gledališču dne 7. januarja.

Slikar Gérard de Volmières je čuden patron. Zakopal se je v svoj dvorec, ne čita nobenega časopisa, nobenega pisma, ne sprejme nobenega obiska, živi skoraj kakor puščavnik, le da se ne hrani s koreninami in kobilicami. Ali to čudaštvo ne izvira iz nature njegovega značaja. Tako živi še le, odkar je izvedel, da ga žena vara z aristokratom de St. Airanom, njegovim prijateljem. Soproga Julietta ne sluti, da mu je njeno razmerje znano in ker je tudi vprico drugih tako hladan napram njej, da jo že pomiluje, zahteva pojasnila. Toda Gérard je nem. Njegov molk jo draži bolj in bolj. Šele ko mu pravi, da je pisala njegovi materi, naj pride, ker ne more več prenašati tega življenja, plane iz svoje ravnodušnosti. Toda pojasnila ji vendar ne da. Končno pa mu ona očita, ne da bi sama verjela svoji trditvi, da je tak, ker ima ljubico. Gérard mirno pritrdi, Julietta misli, da jo hoče tudi s tem le trpeti, pa mu zagrozi, da si poišče tudi ona ljubimca; že v štirindvajsetih urah ga lahko dobi! Gérard ne vzroji, ampak mirno pravi: Štirindvajset ur, to je zelo dolgo za ženo, ki ima toliko vaje... Te besede jo zadenejo

kakor strela. Tajiti hoče, a spoznati mora, da je možu vse znano. Uničena je. A Gérard noče škandala, le mir hoče imeti. Ženi ukaže, naj brzojavi materi, da se ni nič zgodilo in da ji ni treba prihajati, pa jo odpravi spat. Ko je v hiši vse tiho, pride v njegovo stanovanje Dora, nevesta de St. Airana, 28-letno dekle, za katero je po mnenju njenih staršev zadnji čas, da se poroči, a de St. Airan se je z njo zaročil, ker potrebuje njeno bogato doto, da se reši bankrota. Radi staršev je Dora postala njegova nevesta, a zaljubila se je med tem v Gérarda.

Kratka je bila Dori in St. Airanu noč, a bila je le predolga. Kajti zjutraj so doma zapazili, da je njena postelja nedotaknjena, pa so se ustrašili, da se je zgodilo kaj hudega. Iskati so začeli na vse strani, tudi policijo so obvestili; vse je pokonci, tako da Dora ne more zapustiti Gérardovega stanovanja, ne da bi opazili, odkod prihaja. A St. Airan je zaslutil resnico, pa pride naravnost k Gérardu z vprašanjem: Kje je Dora? Gérard nič ne taji. »Tukaj« — je njegov lakonični odgovor. De St. Airan je pač besen. Ali kar se je zgodilo, se ne da izpremeniti in njemu gre za Dorin denar. Poročiti jo hoče kljub temu. Gérard protestira zoper tako podlost, ali St. Airan se smeje njemu in morali. Tedaj izjavi Gérard, da naj Dora sama odloči. Ona pride in pove svojemu ženinu v obraz, da ljubi Gérarda. Ali St.

Airan se ne da tako hitro premagati; Dori pravi, da je Gérard ne ljubi, ampak da jo je le zapeljal, ker se je hotel maščevati za peljivcu svoje žene. To je za Doro strašen udarec. Misli, da jo Gérard ljubi radi nje same, zdaj pa mora verjeti, da ni bila nič drugega kakor orodje za maščevanje. In sedaj odbija Gérardovo roko in njegovo ljubezen, kajti zatrevanju svojega ljubimca, da jo resnično ljubi, ne more verjeti.

Dorina sreča je uničena in za Gérarda je vse izgubljeno. Tedaj pride Juliette, da doprinese svojemu možu največjo žrtev. Ona reši Doro morečnega dvoma. Dopove ji, da so bile St. Airanove besede o maščevanju zlagane, ker — Gérard takrat, ko se je zaljubil v Doro, sploh ni ljubil svoje žene več in zato ni imel povoda za maščevanje. Dočim razsaja v njenih prsih najhujši vihar, prepričuje Doro, da je njena dolžnost rešiti Gérarda in ga vzeti. Njej se posreči to težko delo, ki rešuje moža, njo pa pogublja. Dora sprejme njeno žrtev, Gérard je blažen, a v svoji sreči niti ne opaža, kako muči in kakšne bolesti prizadeva ženi, ki je sicer grešila in popravila svoj greh z največjo žrtvijo, ki jo more doprinesti.

To je vsebina Nicodemijeve drame, resne in globoko zamišljene ter virtuozno izvedene. Izza nezmisljenih burk in praznega operetnega šundaja »Zavetje« učinkovalo kakor oaza v puščavi. Že s tem, da zahteva od gledalca

Nezmisljena je ta rubrika že zaradi tega, ker ogromno število prebivalstva sploh nima enega občevalnega jezika; čim bolj so razmere posameznika komplicirane, tem več ima občevalnih jezikov. Vzemimo n. pr. Rusina, ki živi na Dunaju, poučuje francoščino in angleščino, zahaja v češko in hrvaško družbo ter se privatno zanima za romansko literaturo. V svoji družini govori rusinsko; če ima opraviti pri sodišču, na magistratu ali pri namestništvu, če se pelje z električno ali z mestno železnico, če gre v apoteko po kamilice, govori nemško. V češkem društvu govori vsak teden parkrat češko, v hrvaškem pa hrvaško. S svojimi učenci se pogovarja francosko in angleško. Zaradi Cervantesa in de Amicisa pa govori tudi špansko in italijansko. Mož ima osem občevalnih jezikov. Vrh tega pa zna morda še turško in kitajsko; toda na Dunaju nima prave prilike, da bi ju praktično rabil. Jasno je, da ne pomenijo njegovi občevalni jeziki skupaj nič za znanost. Morda bi bilo kaj vredno, če bi vedeli, koliko jezikov z najo prebivalci. Toda to se ne šteje.

Zanimivo pa je, da se sme napovedati le en občevalni jezik. Če hoče človek povedati resnico, je tu že lahko v največji zadregi. Katerega izmed osmerih naj imenuje? Zakaj naj zataji sedem drugih, v katerih morda ravno toliko občejuje kakor v tistem enem?

Ali na podlagi »občevalnega« jezika štejejo v Avstriji narode. Z načelnega stališča je to nezmisljeno. Slovenec, ki živi v Kolo-meji, ne bo mogel po pravici zapisati, da je slovenščina njegov »občevalni« jezik, ker v Kolomeji ni Slovencev. Če hoče zapisati resnico, mora zatajiti svojo narodnost: če hoče označiti, da je Slovenec, se mora zlagati.

Take nespametnosti se nam pokazujejo že v teoriji. V praksi pa je blaznost veliko večja. »Občevalni« jezik dajegospodarsko in politično močnejšim najlepšo priliko, da terorizirajo od njih odvisne ljudi. Res je sicer, da bi to tudi tedaj ne izginilo popolnoma, če bi bila namesto občevalnega jezika rubrika za materinski ali narodni jezik. Toda izginila bi vsaj ugodna pretveza. Danes pravi n. pr. fabrikant: »V naši tovarni se govori samo nemško, v naših hišah tudi, v kantini tudi; torej je nemščina vaš občevalni jezik.« Da je nemščina materinski jezik delavcev, ne bi mogel reči.

Rubrika občevalni jezik torej pospešuje sleparstvo, ki se je pri letošnjem štetju vršilo, da se je kar kadilo. To je treba priznati. Boj proti tej rubriki je popolnoma opravičen in se bo moral še poostriiti. Toda bila bi velika napaka, če bi mislili, da bo s tem vse opravljeno. Vprašanje ima tudi socialen značaj. Gospodarska odvisnost je tudi tukaj najmočnejši faktor. Nasilje prihaja tudi tu od gospodarsko močnejšega in pogostoma je pritisk tako velik, da se mu slabšeji kratkomalo ne more upreti.

Narodna svoboda se ne da ločiti od socialne svobode. Ljudsko štetje je le eden dokazov za to resnico. Kdor se hoče bojevati za narodno enakopravnost, se mora v prvi vrsti bojevati za socialno enakopravnost. To se pravi: V praksi je socialni demokrat najboljši narodnjak.

Politični odsevi.

Kabinet Bienenrth III.

V ponedeljek so uradni razglasi naznani srečen porod novega ministrstva z neizogibnim baronom Bienenrthom na čelu. Vlada

je sestavljena iz skoraj samih neznatnih ljudi in sicer so portfelji razdeljeni na sledeči način:

Ministrski predsednik je seveda naš ljubi znanec baron Bienenrth.

Minister za notr. zadeve je postal dosedanja sekcijiski načelnik v ministrstvu za javna dela dr. grof Maks Wickenburg.

Minister za nauk in bogočastje ostane liberalni klerikalec, nazadnjaški naprednjak grof Karl Stürgkh.

Justični minister ostane germanizator dr. Viktor vitez Hochenburger.

Finančni minister postane dosedanja predsednik centralne statistične komisije dr. Robert Meyer, edini mož v novem kabinetu, ki je znan kot resen učenjak. Od njega bi se v drugačnem ministrstvu smelo pričakovati kaj modernih finančnih reform. V Bienenrthovem kabinetu se je bati, da pokvari okolica še njega.

Trgovinski minister ostane tisti krščansko-socialni Weisskirchner, katerega postavlja ogrska vlada neprenehoma na laž, ne da bi se mož opravičil.

Minister za javna dela bo dosedanja sekcijiski načelnik v železniškem ministrstvu Karel Marek, edini Čeh v novem kabinetu, ki pa ni tja prišel po zaupanju Čehov ali na njihovo željo, temveč edino na komando ekselence Bienenrtha.

Železniško ministrstvo je dobil vodja Poljakov poslanec in vseučiliški profesor dr. Stanislav Glombinski.

Poljedelski minister je postal dosedanja dvorni svetnik pri deželni vladi v Opavi baron Adalbert Widmann.

Minister za deželno brambo je ostal feldmaršallajtnant Friderik pl. Georgi.

Poljski minister-rojak pa je dosedanja sekcijiski načelnik v poljedelskem ministrstvu Venceslav vitez Zaleski.

Vidi se torej, da je Bienenrth vzel, kar je dobil. Mnogo izbire ni bilo.

Političnega programa nima ta vlada sploh nobenega. V »Fremdenblattu« zagotavlja Bienenrth, da bi rad živel v prijateljstvu z vsemi narodnostmi in z vsemi strankami, kar mu je seveda lahko verjeti. Ampak taka pobožna želja ni nikakršen program in sestava nove vlade ni tako prikupljiva, da bi opozicijske stranke radi nje imele povoda opuščati opozicijo. Bienenrth zahteva zaupanje od vseh. A že prvi dan se javlja na vseh straneh še večje nezaupanje kakor doslej. Porod tega ministrstva je bil težak, a njegovo življenje bo še težje. Dolgotrajno pa tudi ne bo.

* **Odlikovanja so dobili ministri**, ki so izstopili iz drugega Bienenrthovega kabineta. To je stara navada in ne pomeni pravzaprav nič. Finančni minister Bilinski, ki je imel tako briljantne načrte za novo obremenjevanje ljudstva, je dobil briljante k Leopoldovemu redu, ki ga ima že od prej. Bivši minister za notranje zadeve baron Haerdtl je dobil Leopoldov red prvega razreda, železniški minister Wrba železno krono prvega razreda, minister za javna dela Ritt je postal vitez, poljski minister Dulemba je dobil železno krono prvega razreda, vodja poljedelskega ministrstva vitez Pop pa veliki križ Fran Josipovega reda.

* **Z novo vlado niso niti tisti zadovoljni**, na katere se je Bienenrth doslej še najbolj zanašal in na katere se je najbolj oziral pri sestavi novega kabineta. Nemško nacionalna korespondenca namreč javlja, da je v nemško nacionalni zvezi velika nezadovoljnost. Baje se je Bienenrth premalo oziral na nemške naprednjaške interese. Še Wolfa bi bil najbrže moral imenovati za ministra, potem bi bili nemški nacionalci nemara zado.

si je pridobil zaslugo z režijo in s kreacijo Gérardove vloge. V prvem in drugem dejanju je bil njegov nastop izklesan. Izvrstno se mu je posrečila nema igra. Da je bil vtisk v tretjem dejanju slabši, ni njegova, ampak avtorjeva krivda. A če bi pri repizi nekoliko ublažil fantovsko veselje zrelega moža, kolikor je v duhu vloge pač mogoče, bi s tem vsaj deloma popravil avtorjevo pogrško. Toliko svobode se mora igralcu že priznati. Jako dobro je Julietto interpretirala gospa Danilova, ki je posebno v drugem in tretjem dejanju našla prave akcente za svojo bol in lepe izraze za svojo resignacijo. Gdčna. Wintrova je Dori v prizorih z Gérardom in z očetom vlila vso potrebno odločnost in milobo; njena igra je lepo učinkovala s fino zmernostjo. Priznanje gre ge. Iličičevi in Bukšekovi. Vlogo St. Airana je igral gd. Šimaček. Načeloma se ji ne da prigovarjati. Aristokratski roué se lahko kreira na razne načine. Morda bi bilo bolje nekoliko omejiti in skrajšati gestikulacijo. Sicer je pa bil dosleden in retorično prav dober. Gosp. Danilo bi bil popolnoma zadovoljil, da ni imel mestoma sitnosti z besedilom. Prav primeren je bil nastop gospoda Moleka.

c. k.

Širite, naročajte in priporočajte
„RDEČI PRAPOR“!

voljni. Sicer je pa nemško nacionalno stališče res zanimivo, ker potrjuje, da si je Bienenrth še poslabšal pozicijo, namesto da bi si jo bil zboljšal. Seveda če ni ta nezadovoljnost naročena, zato da bi napravila nepristranskega Bienenrtha bolj simpatičnega slovanskim meščanskim strankam.

* **Ogrski državni zbor** je v generalni debati sprejel trgovinsko pogodbo s Srbijo in je pričel s specialno debato. Polonyi je nato utemeljeval svoj predlog, ki pozivlje vlado, da naj z ozirom na potek bančnega privilegija avstro-ogrskemu banke nemudoma izvrši priprave za ustanovitev samostalne ogrske banke.

* **Ob turško-bolgarski meji** so bili v ponedeljek zopet krvavi spopadi. Iz neznanega vzroka so bolgarski mejni vojaki streljali na turško stražnico na črti Dzumajabala. Dva turška vojaka sta bila ubita, eden pa ranjen. Turki so odgovorili s streli. Baje je bilo ubitih pet Bolgarov.

* **Pri volitvah v finski deželni zbor** so dobili socialni demokratje 95.083 glasov, starofinci 61.608, mladofinci 35.110, Švedi 29.311, agrarci 11.423 in krščanska delavska stranka 6104.

* **V Lizboni** je štirideset ljudi razgrajalo pred nekaterimi uredništvii in pobilo nekoliko šip. Zagotavlja se, da je bila demonstracija brez pomena. Vse vesti o nevarnosti, ki baje preti republiku, prihajajo iz Londona in Rima. Iz Londona jih razširja bivša kraljevska rodbina, iz Rima pa vatikanski krogi.

* **V Monaku** so razglasili ustavo. Prebivalstvo te operetne kneževine je baje zadovoljno z njo.

* **V Mezopotamiji** (v Mali Aziji) so izbruhnili nemiri. Turška vlada je poslala iz Bagdada sto žandarjev v Basoro.

Durandov proces.

(Konec.)

Med pričami je bila ena, neki Lepestre, ki je prisegel, da se je na onem shodu glasovalo (!) o Dongéjevi smrti in da je bila s 352 proti 1 glasu sklenjena smrtna obsodba.

Meunier je sam v Havru zaslišal čez 300 priči. Vsi so soglasno izjavljali, da je Durand na vseh shodih priporočal zmernost in razumnost ter da je bil znan nasprotnik vsake nasilnosti. Kar se tiče Lepestrovega pričanja, ga je Meunier tudi preiskal ter dognal, da je bil mož v času štrajka stavkokaz in je delal na neki ladji transatlantične družbe ter da sploh ni bil na nobenem shodu stavkokaznih delavcev. Ko ga je Meunier dalje izpraševal, je prišel v veliko zadrego in nazadnje izjavil, da je le slišal, da je Durand priporočal: Od Dongéja se je treba ločiti.

In izjava te očitno nezanesljive priče, ki je bila v nasprotju z vsemi drugimi, je bila edina podlaga za sodbo porotnikov. A tudi tu se je zgodila pomota. Po sodbi so porotniki dejali, da niso vedeli, da se bo na podlagi njihovega pravoreke izrekla smrtna obsodba. Njih načelnik je še izkušal doseči, da bi se vprašanja vrnila porotnikom. A bilo je že prepozno.

Lepestrov priznanje, iz katerega sledi, da je na razpravi po krivem pričal, imenuje Meunier tisto novo dejstvo, ki je potrebno, da se more zahtevati revizija procesa. Svoje članke zaključuje z besedami:

»Durand je nedolžen. Njegov proces se mora revidirati!«

* **Socialistična »Humanité«** pravi o pomiloščenju: »Predsednik francoske republike se gotovo zaveda, kako bo sprejeta nova sodba. Grozne duševne in fizične muke, ki jih je preстал Durand, so navsezadnje enake giljotini. Glupa sodba, ki jo je očitno diktil strah pred ljudskim gibanjem in prepričanje o nedolžnosti, ne bo na čast tistemu, ki jo je izrekel. Predsednik Fallières in njegovi svetovalci, ki so pod vplivom kapitalistov in buržoazije, so na napačni poti in prevzemajo težko odgovornost. Ravno ob koncu leta izrečena sodba potrjuje sovraštvo do delavstva, ki se je tolikokrat izkazalo tekom leta. Boj proti tej sodbi se ne poleže. Boj proti nerazumljivi dvojni justični meri se le poveča in okrepeča. Geslo bo: Popolna oprostitev Duranda.«

Tudi med duševnimi odličnjaki je veliko gibanje, ki zahteva revizijo procesa. Podpisi prihajajo od glasovitih pisateljev, umetnikov, učenjakov, profesorjev. Med njimi so Anatol France, Octave Mirbeau, Maurice Bouchor itd.

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Agitacija za občinske volitve** prihaja bolj in bolj v tir. Liberalci in klerikalci že napevajo strune, kakor da je še par dni do volitev. Pri tem si pa posebno belijo glave zaradi taktike delavstva. Kakor da bi bilo treba o tem res kdo ve kako globoke filozofije! Naravno je, da bodo pri teh

volitvah vsi mislili in gledali na svojo korist in delavstvo bi moralo biti silno trapa-sto, če bi hotelo ravnati drugače, ter hoditi za druge po kostonj v žrjavico. Če hočejo delavci varovati svoje interese, delavske interese, tedaj morajo skrbeti, da pridobijo čim največ glasov za svoje kandidate. Delavci nimajo naloge pomagati klerikalcem in nimajo naloge pomagati liberalcem; zanje je edino vprašanje, koliko bo v občinskem svetu delavskih zastopnikov, to se pravi socialnih demokratov. Obljub se pri volitvah ne bo manjkalo od nobene strani. Tega smo vajeni že od nekdaj. Ampak ne liberalci ne klerikalci ne bodo izpolnjevali obljub, če ne bodo prisiljeni na to. Čim več pa bo socialnih demokratov v zboru, tem večji bo njih vpliv, tem bolj se bodo nasprotniki morali ozirati na njih zahteve. Prerokovati se za te volitve res ne more nič, zakaj položaj je povsem nov. Vse številke, ki jih prodajajo agitatorji lahkovernim poslušalcem, so enostavno izmišljene. Ampak to je gotovo, da bi delavci največ dosegli, če bi mogli njsovi zastopniki postati jeziki na tehtnici. In zato je treba, da nastopijo delavci pri volitvah kot delavci, samostalno in neodvisno, ne pa kot rep te ali one stranke.

— **Škof Jeglič** napoveduje v »Slovenec«, da pojde v Rim. Posredovati hoče pri papežu, da smejo duhovniki tudi nadalje biti blagajniki in enaki funkcionarji pri denarnih in gospodarskih zavodih, kar je papež, kakor znano, s posebno encikliko prepovedal. V svoji objavi pravi Jeglič: »Sel bom ob koncu januarja v Rim, da se s Svetim očetom o tej zadevi definitivno dogovorim.« Ta način izražanja se nam zdi le nekoliko premalo spoštljiv. Od navadnega škofa, ki niti ni kardinal, pa do papeža je v rimski hierarhiji velika razdalja. Doslej ni bila navada, da bi se »Sveti oče« s takimi podrejenimi škofi »dogovarjal«, ampak on jih je kvečjemu milostno zaslišal, sicer pa je ukazoval. Saj se tudi gospod Jeglič menda ne »dogovarja« s svojimi kaplani, ampak zapoveduje. Med moderniste pa ljubljanski škof nemara še ni zašel.

— **Glavna posojilnica** je v nedeljo na obnem zboru sklenila likvidacijo. Člani zavoda, ki je bil ustanovljen na podlagi neomejene zaveze, bodo imeli prav velika plačila, da se obvarujejo vlagatelji škode.

— **Prvi maškardni kongres** je naslov predpusni veselici, ki jo priredi pevski odsek »Vzajemnosti« v soboto, dne 14. januarja 1911 točno ob 8. zvečer v dvorani in vseh stranskih prostorih prvega nadstropja v »Narodnem domu«. O tej prireditvi se nam poroča: Pričetek kongresa naznani Slovenska Filkarmonija z esperantistično polonezo. Zborovalci se uvrste v sprevod, v katerem pa gre prvenstvo, da ne bo zamere, zastopnikom eksotičnih narodov, ki jih bosta vodila maharadža Klepetastra ter predsednik kamčadarske telovadne zveze »Svarcpratl«. Ruski esperementi bodo zastopani v osebi gosp. Duraka, italijanski odposlajo pa sign. Polentaria Sholobardo. Veliko pozornost bo gotovo zbujala deputacija tibetanskih romarjev, ki jo pripelje kampo-lama Khossa Rhog Atha, ter klub ogrskih čukežev »Khonjödöröcz«. Da ne bo nepotrebne zamude, se ne bo volil noben predsednik, ampak bo lahko vsak govoril, kadar in kolikor bo hotel — seveda, če mu ne bo kdo jezika odrezal. Posebna zanimivost na kongresu bo prvi jugoslovanski krematorij, za katerega je dobil gosp. oštr v »N. D.« že potrebno koncesijo; pekel pa bo za sedaj samo kuretnino in razne četveronožce. Koncem predpolnočnega programa dobe sufragetke svobodno besedo in volilno pravico. Pravo senzacijo bo vzbujal nastop 18 mož broječe godbe mladoturškega pešpolka št. 125, ki nastopi pod osebnim vodstvom kapelnika Šestfig-paše, ki pravi, da bo sviral take komade, da se bodo plesalcem kar kurja očesa solzila — če bodo namreč preveč nerodni. Bo še več zanimivosti, ki pa je bolje, da se vidijo na lastne oči in slišijo na lastna ušesa. Dostojne maske dobrodošle! Vstopnice je nositi ves čas vidno pripete. Kajenje med plesom ni dovoljeno. Pred vstopom v dvorano je vstopnico pokazati reditelju, ki jo kolekuje, za kar je plačati 2 vin. pristojbine. Vstopnina: za prednabavi 1 K, pri blagajni 1 K 20 vin. Vstopnice v predprodaji se dobe v tobakarni gospe Šešarkove v Šelenburgovi ulici, v vseh prodajalnah »Konsumnega društva za Ljubljano in okolico« ter v zvezini pisarni, Šelenburgova ulica št. 6, drugo nadstropje, levo. Člani zveze dobe vstopnice v društveni pisarni po 80 vin., ako se izkažejo z legitimacijo. Maske plačajo le 80 vin. vstopnine in dobe vstopnice v zvezini pisarni ali pa na večer prireditve pri blagajni. Dve najlepši maski dobiva vsaka en dobitnik po 20 in 10 K. — Znaki za glasovanje se dobe pri blagajni po 10 vin. Cenj. podporniki pevskega zbora so vstopnine prosti. Otrokom vstop ni dovoljen.

— **Koncert »Glasbene Matice«**. Glasbena Matica priredi v nedeljo, dne 15. januarja svoj redni koncert s sledečim sporedom: 1. L. v. Beethoven: Uvertura k »Leonori« št. 3. za veliki orkester, svira orkester »Slov. filharmonije« pod vodstvom g. kapel-

Upriporitev je stala visoko; če ne bi bilo prigovarjati tupatam kakšni malenkosti, bi lahko rekli: na vrhuncu. Gospod Nučič

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

ur, prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatnine
in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška-var-
stvena znamka: „IKO“

nika Čajaneka. 2. a) Fran Ferjančič: „Tone solnce, tone“, b) dr. Gojmir Krek: „Tam na vrtni gredi...“ in „Kakor bela golobica“. (Mešani zbori, poje pevski zbor „Glasbene Matice“.) 3. a. Fr. Chopin: „Barkarola“, b. Fr. Liszt: „Tarantella di Venezia e Neapoli“. (Na klavir svira g. Vida Talichova. 4. a. Jakob Aljaž: „Zakipi duša mladostna“. (Moški zbor z baritonstvom samospevom, solo poje g. E. Rumpelj) in b. „Divna noč“, (moški zbor). c. Ferdinand Juvanec: „Pastir“, (moški zbor s tenorskim in baritonstvom samospevom, tenorski samospev poje član pev. zbora g. Janko Jež, baritonstvi pa dr. Fran Černe.) 5. Dr. Anton Dvořák: „Zlati kolovrat“, simfonijska pesnitev za veliki orkester, (svira „Slov. filharmonija“). 6. Fran Gerbič: „Rožmarin“, trospev, (pojo gđc.: Pavla Bole, Ivanka Hrast, Pipa Tavčar, Stefanija Skrbinek, Angela Malič in gospa Mira Zirovnikova). b. „Lahko noč“, (moški zbor z baritonstvom samospevom, solo g. Rudolf Trost). 7. Emil Adamič: a. „V gozdu“, b. „Deklece, podaj mi roko“, c. „V snegu“, d. „Petnajst let“ (pevski zbor „Glasbene Matice“). 8. Davorin Jenko: „Tanana“, zbor cigánov iz spevoigre „Vračara“, mešani zbori s spremljevanjem orkestra. Pevski zbor izvaja izključno slovenske izvirne skladbe. Začetek ob pol osmih. Vstopnice se dbe pri g. Češarkovi v Šelenburgovi ulici. Besedilo istotam brezplačno.

— **Vojak zabodel vojaka.** Na Sv. treh kraljev dan je bil v artiljerijski vojašnici v Ljubljani po nesrečnem slučaju zaboden vojak Weinzierl v srce. Nekateri vojaki so bili vijnjeni in so se nekaj premetavali. Zlasti sta se ruvala vojaka Obrš in Weinzierl. Pri tem je Obrš ne z namenom, nego po nesrečnem slučaju sunil z bajonetom proti Weinzierlu in ga zabodel v srce. Weinzierl je kmalu potem umrl. Obrš je tako obupan, da ga imajo pod nadzorstvom, ker se je bati, da se sam usmrti.

— **Mrtvo truplo v Ljubljani.** 4. t. m. so našli v Ljubljani pod Studencem truplo 30 do 40 let starega moža, najbrže delavca. Truplo je bilo že nekoliko strohnelo in so je že ribe objedle. Prepeljali so je v mrtvašnico v Dobrunje.

— **Nesreče.** V kamnolomu v Kisovcu v okraju Litija se je vnel smodnik predčasno in je zadel kamen delavca Kosta Jelovca tako v trebuh, da ga je hudo poškodoval. — 68-letni čevljar Anton Mencin iz Lipljene je prenočil pred kratkim v neki šupi na Sapu. V spanju je padel precej globoko in se težko poškodoval. — V Rindolu pri Kočevju je padla dekla Marija Kump čez stopnice v klet in se na rokah in na nogah težko poškodovala. — Pri streljanju je odletelo posestnikovemu sinu Francu Žanu iz Predoselj netilo v desno oko in je znatno poškodovalo. — 12letni dijak Franc Oblak si je pri sanjkanju v Št. Vidu nad Ljubljano znatno poškodoval desno nogo.

— **Zagorje ob Savi.** Socialno demokratska stranka priredi tu v nedeljo, dne 15. januarja ob 3. popoldne v dvorani g. Riharda Mihelčiča javen političen shod z dnevnim redom: 1. Varstvo delavstva in gosposka zbornica. — 2. Kaj hočejo socialni demokratje? — O prvi točki govori sodrug Čobal, o drugi pa Mrak. — Vse delavce vabimo, naj se polnoštevilno udeležijo tega važnega shoda, ki bo zanimiv tudi za njih žene. Zadnji dogodki v gosposki zbornici, ki je zavrnila zakon zoper žensko nočno delo, kažejo, kakšna nevarnost preti delavstvu in njegovim opravičenim zahtevam od te strani. Če so se nasprotniki delavstva v gosposki zbornici postavili že tako malenkostni socialni reformi po robu, je opravičen strah, da se bodo še z večjo strastjo upirali drugim za delavstvo važnim večjim reformam. Na to je treba misliti sedaj, ko postaja vprašanje starostnega zavarovanja bolj in bolj akutno. V državem zboru so tudi razna rudarska vprašanja na dnevnem redu. Delavstvo se mora torej pripraviti na boje, če ne, da prepreči nazadnjaštvo ves njegov razvoj in da ga vrže še za nekoliko let nazaj. Zatorej vsi na shod!

Trst.

— **Politični odbor jugoslovanske soc. demokratične stranke v Trstu** vabi vse sode druge, da poravnajo takoj strankine prispevke pretečenega leta ter da izvrše sklep strankinega zborovanja, ki nalaga sodrugom agitacijo za nove člane in za nove naročnike „Rdečemu Praporu“.

— **Trst brez mesa.** Pretečeno soboto se je po Trstu raznesla vest, da bočo v ponedeljek 2. t. m. mesarji zaprli mesnice zaradi pomanjkanja klavne živine in v protest zoper vlado, ki noče dovoliti uvoza inozemske goveje živine. Samo po sebi se razume, da je ta vest vznemirila ljudstvo zlasti sedaj, ko je draginja dosegla skoraj vrhunec. Zelo čudno pa se je zdelo vsem, da bi mesarji zapirali svoje prodajalne v protest zoper vlado. Tega tudi ni nihče verjel in vsi so bili mnenja, da se za takim korakom mesarjev skriva kaj drugega. Tržaški „Piccolo“ je sicer apeliral na blago vest mesarjev, toda ti so ostali trdi kakor kamen. Mesarji so pa po meščanskem časopisu opravičevali svoj sklep, češ da nimajo, da bi kaj klali, da ni

odprtih trgov goveje živine in da ni mogoče imeti niti od takih krajev goveje živine, ki de facto niso okuženi, ki so pa bili proglašeni kot okuženi od goveje kuge. Iz takih krajev pa da zaradi tega ni mogoče dobiti goveje živine, ker je ni mogoče od tam dobavljati direktno po železnici v zaprtih vozovih v klavnico. Železniški tir od postaje v klavnico namreč še ni dograjen. Vsled intervencije tržaškega župana so pa dosegli, da so se takoj odprli zaprti trgi goveje živine. Dobili so jo tudi takoj. Pa kljub temu, da se jim je dovolilo, da smejo, ne da bi plačali finančno takso, ne da bi imeli en sam vinar več troškov, klati v nedeljo, so naznanili, da povišajo ceno mesu za 8 vin. Tudi vladni svetnik Lasciak je zagotovil velikim mesarskim trgovcem vladno podporo. Dobili so takoj 400 glav goveje živine. Zagotovil jim je celo vladno posojilo in še druge olajšave, samo da ne bi pustili Trsta brez mesa. Toda vse to ni bilo dovolj. Tisti, ki so imeli na razpolago klavno živino, so se že udajali, toda drugi, zlasti mali mesarji, se niso hoteli udati. In tisti, ki so se udajali, so kot pogoj zahtevali, da se jim dovoli čez par dni povišati ceno mesu za 16 v. Spoznalo se je končno, da je vse to gibanje med mesarji nastalo zaradi medsebojne konkurence, zaradi tega, ker so tisti, ki res niso imeli kaj prodajati, zahtevali, naj zapro tudi tisti, ki imajo še na razpolago klavno živino. Pa naj trpi ljudstvo. In res so bile v ponedeljek in torek mesnice večinoma zaprte. Meso se je dobilo le za silo, kdor ga je bil poprej naročil. Večina gostiln je bilo brez mesa. V torek so pa mesarji na zborovanju proklamirali za izdajalca mesarskih interesov vsakega, ki je bil v ponedeljek mesnico odprl. Samo po sebi se pa tudi razume, da so vsled pomanjkanja mesa močno poskočile cene drugim živilom. Toda vse to ni mesarje nič brigalo. Šlo jim je menda samo za njihov dobiček in se menda že sedaj vznemirjajo zaradi prihoda argentinskega mesa. Ljudstvo pa trpi. Pa dokle se bo nadaljevala taka umazana špekulacija na ljudsko bedo? Kdaj bo konec tej draginji, temu večnemu boju za najmanjši kosček vsakdanjega kruha, ki ga ni mogoče imeti niti po dolgem trudenem boju? Kdaj? Kadar se bodo ljudje zavedali, da so ljudje, da so božja bitja, da ni nič na svetu tako dragocenega kakor njihovo življenje. Dokler se pa ljudstvo tega ne bo zavedalo, dotlej bo vedno na svojem telesu redilo črva, ki ga bo glodal in trpinčil. Redilo bo kapitalistično špekulacijo, ki se ne sramuje ničesar, samo da si dela dobiček. In samo kapitalistična špekulacija je bila blazno smešni protest mesarjev proti vladi, ki je bil le delo za podraženje mesa v korist njihovih in na škodo ljudskih žepov.

— **Veselica „Ljudskega odra“** na novega leta dan je stala letos na veliko višji stopinji od lanskega leta. Lani je bilo treba pri poročilu 50%, vnaprej popustiti in šele potem več ali manj blagovoljno kritizirati. Letos tega, recimo hvala bogu, ni treba, in ker lahko z mirno vestjo zabeležimo odločen uspeh, lahko tudi brez ovinkov povemo, kar se nam ni dopadalo in kjer je potreba zboljšanja. Zaslugo na uspehu veselice ima predvsem pevski zbor, ki je pod spretnim vodstvom sodruga Günterja napravil naravnost velikanski korak naprej. Če se je že po dveh mesecih, odkar vodi Günter pevski zbor, pokazal tak uspeh, tedaj gre poleg dobri volji pevcev v prvi vrsti hvala pevovalji. Takoj pri nastopu se je opazilo, da vodi pevce večša roka, in da veže učitelja in pevce tista nevidna in za dober pevski nastop neobhodno potrebna vez. Pevska znamenja (piano, forte, crescendo, decrescendo itd.) so se izvajala tako dobro, da je bilo veselje poslušati. Kaka razlika med prejšnjimi nastopi, ko se je vpilo vsevprek brez vsakega nuanciranja! Želeti bi bilo, da stopa pevski zbor po novi poti naprej. Treba je pa izpopolniti glasove, zlasti tenorja, ki so šibki. Za nastope pa bodi merilo faktučna moč pevskega zbora, nikar in nikoli si misliti, da je vse popolno in vse dobro. Posebno solo-nastopi so nevarni. S temi se hoče po navadi le paradižati, ali od strani celega zbora, ali pevovalje ali pa dotičnega solista samega. Nimamo nič proti takim paradnim nastopom, toda dovoliti si jih smejo le prvredni zbori, pri tistih; ki še niso dospeli do take visoke stopinje, pa je nevarnost, da bi služili solonastopi v markiranje slabosti pevskega zbora v celoti. Pri novoletnem nastopu našega pevskega zbora solista nista zadostila svoji nalogi. Točke s tenor-solo naj izostanejo toliko časa, da bo zbor razpolagal z dobrim tenorjem. Za sedaj ima le dva dobra baritonista, ki imata oba dober material, ali oba prerada forsirata. Tudi pri letošnjem nastopu je solist forsiral, glas je bil preveč

koščen, mehko je bilo malo, občutkov skoro nič. Da končamo, pevskemu zboru je odločno čestitati, še posebno, ker je rešil celo veselico. Ostali del programa je bil manj vreden. Igra je bila nesrečno izbrana, ni dosegla tistega uspeha, ki bi se bil lahko dosegel z dramatičnim nastopom naših sicer jako pridnih in poštvalnih igralcev. Srečkanje in ples sta zaključila novoletno veselico, ki ostane gotovo vsem udeležencem v hvaležnem spominu do „Ljudskega odra“, ki je našemu delavstvu ponudil tolike dostojne in plemenite zabave.

— **Gibanje zidarjev v Trstu.** Čitateljem je že znano, da so se pretekli teden vršile v Trstu volitve v zavarovalnico proti nezgodam. Znano je tudi, kakšnih sredstev so se posluževali delavski nasprotniki vseh strank, samo da bi porazili naše kandidate, ki so bili postavljeni od zavednih delavcev. Sleparije, katere so uganjali nasprotniki pri teh volitvah, so občutili najbolj tržaški zidarji. Kajti zidarski mojstri so se zakleli, da ne izroče glasovnic delavskim zaupnikom, temveč so glasovnice poslali, proti volji zidarjev, Pagninijevi zbornici (Camera del Lavoro). Zastonj so zahtevali zidarji, da naj se izvrše volitve zaupnikov, kakor zahtevajo pravila. Gospodarji niso hoteli slišati. Tako so bili zidarji prisiljeni, pri štirih večjih podjetjih proklamirati enodnevno protestno stavko, katere se je vršila 27. decembra, in je napravila velik vtisk na celo mesto. Ravno tisti večer se je vršil velik protestni shod vseh zidarjev, ki je bil tako impozanten, da ni bilo videti enakega od leta 1902. Na shodu je govoril sodrug Petljan, ki je v dolgem govoru orisal postopanje zidarskih mojstrov pri teh volitvah. Iz tega boja se morejo zidarji veliko naučiti, koliko veljajo nacionalistične fraze enih in drugih. Zato je treba, da zidarji izvajajo konsekvence na ta način, da podvoje moč naše zidarske organizacije, s katero se bomo lahko ob vsaki priliki uprli in nastopili proti našim nasprotnikom. Nato predlaga primerno resolucijo, v kateri se zahteva razveljavljenje teh volitev. Za njim govori sodrug T o d e s c h i n i, ki spodbuja navzoče na delo za organizacijo. Ko je govorilo še več drugih zidarjev, je predsednik zaključil ta impozantni shod.

— **Občni zbor podružnice zidarjev v Trstu** se vrši v petek, 13. t. m. ob 5. popoldne v dvorani „Delavskega doma“, Via Boschetto 5, s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora. 2. Volitev novega odbora. 3. Raznosterosti. Vsi člani so naprošeni, da se gotovo udeležijo tega občnega zbora, ki je velike važnosti za razvoj naše podružnice. Odbor.

— **Iz ruskih ječ.** Z Dunaja se nam poroča: Te dni se je vršil na Dunaju protestni shod soc. dem. radi grozovitosti, ki se dan na dan dogajajo po ječah ruskega carja. Malo vesti prihaja iz teh kotov, kjer trpijo ruski prvoborilci svobode in napredka. A v zadnjem času so prodrle grozne vesti one temne zidove, vesti, ki se morajo zgražati vsakemu človeku in ki le v skromnem obsegu kažejo ona hudodelstva, ki se s carjevo milostjo gode za temi zidovi. V neki ječi v Sibiriji so se pritožili arestanti, da trpijo lakoto. Bilo jih je okoli sto. Poveljnik dotične ječe da preiskati te trpine po zdravniku, ki konstatira, da se jih 50 še lahko kaznuje radi te pritožbe, drugih 50 pa je že tako onemoglo, da ne morejo prenašati več nobene kazni. Drugi „zdravi“ pa so bili bičani, dokler se niso zgrudili na tla. Take razmere vladajo po ruskih ječah. A to je le skromna vest, ki je prišla slučajno med svet, kdo pa ve za druga grozodejstva, ki se tu dogajajo? In vpricho takih grozodejstev, ki uničujejo v človeku še to, kar je človeškega, se ne gane nobena evropska država. Pa kaj jih to briga, kako trpi kak politični „zločinec“ tam v mrzli Sibiriji. Je dosti drugega posla. Sedaj je predpust, je treba dvorne plesne in tudi dvorni lov daje dosti preglavice. Vsi meščanski listi tarnajo, zakaj ni bil en ud cesarske hiše povabljen na ruski dvorni lov. To jih le skrbi. Edino proletarno ljudstvo se je ob tej priliki oglasilo. To čuti še človeško in simpatizira z onimi nesrečneži sebi enakimi. A kaj hočejo proletarci pomagati, ko se jim skoraj ravno tako godi? S tem, da je to delavsko ljudstvo stopilo na dan vpricho teh zločinov, je pokazalo tudi, kako moralčno propadla in gnila je vsa kapitalistična družba, ki dovoljuje, da se gode v civilizirani Evropi taka grozodejstva. Priprost delavec je tedaj pokazal, da stoji stokrat moralčno višje in da čuti v sebi vzvišeno človekoljubje, katerega oni, ki stojijo tako visoko in nad vsemi, ne poznajo.

— **Akademsko društvo slovenskih tehnikov na Dunaju.** I. mesečno zborovanje

društva se vrši dne 14. prosinca t. l. ob pol 8. zvečer v restavraciji „Johann Stanek“. IV., Schleifmühlgasse 6. Na dnevnem redu je predvsem zanimivo predavanje tov. cand. arch. I. Vurnika o temi: O pomenu arhitekture za človeštvo in kratak pregled njenega stremljenja v razvoju od Egipčanov do današnje moderne. Prijatelji društva dobrodošli!

Umetnost in književnost.

— **„Socializem in moderna veda“.** Napisal Enrico Ferri. Poslovenil Milan Jaklič. — S tem naslovom je izšlo v založbi „Delavske tiskovne družbe v Ljubljani“ znamenito delo italijanskega poslanca in profesorja Ferrija, ki obravnava 1. darvinizem in socializem; 2. razvojni nauk in socializem; 3. sociologija in socializem. Delu je pridejan kratak tolmach pomembnejših tujk. Cena 1 K 20 vin. Priporočamo to delo kar najtopleje našim cenjenim čitateljem. Dobi se v „Delavski tiskovni družbi v Ljubljani“ in pa v vseh knjigarnah; v Ljubljani pri Lavoslavju Schwentnerju in „Narodni knjigarni“.

Za tiskovni sklad. Zbirka „sodr.“ Juhardta v Trstu K 2-82.

Sodrug v Trstu

dobe

Žepni koledar

za leto 1911.

pri blagajniku političnega odbora
Alojziju Stolfu v „Delavskem domu“.

Želodčni liker

je najboljšo krepčilo želodca!

Blizu in daleč
Vse ga pozná,
Kdor ga imá,
Ima zdravje domá!

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetna kakovost „480

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Kavarna

„Unione v Trstu“

ul. Caserma in Torre Blanca
— se priporoča. —

Kdor čita strokovno glasilo, naj čita
tudi „Rdeči Prapor“! Oboje!

Franjo Parkelj

lastnik reklamnega in plakaterskega podjetja,
snaženje stanovanj in okenj

Ljubljana

Selenburgova ulica št. 6

izvršuje

vsa v to stroko spadajoča dela
točno in po zmernih cenah.

Našim somišljenikom priporočamo:

Ilirija in Praxin kremo
za črevlje.

Ciril in Metodovo vazelino in
vazolino z mednarodno znamko Ciril-Metoda
ter Plerin čistilo za kovine

Te predmete izdeluje domača tvornica ke-
mičnih izdelkov

Golob & Volk, Ljubljana.

I. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska cesta 17

priporoča svojo
bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt

Pisalni stroji „Adler“

Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

ŽEPNI KOLEDAR

za delavce in prometne uslužbence

se dobi.

pri upravi „Rdečega Prapora.“

Castiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso

z velikim uspehom porabil, katero iz srca

priporočam v veliko korist vsaki družini

ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim,

blagovolite mi poslati še 24 steklenic Vaše

tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posestnik in premirani medvedji

lovca v Koritnicah, pošta Knežak

pri Št. Petru na Krasu.

Čitajte to takoj!

Prvi znaki težke obolenosti so bolečine in
težave v mišicah in živcih. Narava je človeka opre-
mila s finimi živci, da more misliti in občutiti in už-
vati. Narava pa ni hotela, naj živci človeku na-
pravijo bolečine.

Vsaka bolečina, vsaka neugodljivost je naj-
zanesljivejši znamenje preteče nevarnosti. Ni treba,
da bi vsaka bolezen morala imeti smrtni učinek,
ali vsaka bolezen pa, zanemarljiva, lahko dovede
do trajnega hudega trpljenja ali do mučne smrti.

Izmed največjih razkritij zadnjega časa je
pa čisto priprost način za jačanje živcev in sveže-
nje krvi, ki dela telo odporno proti vsaki bolezni.
Ta način zdravljenja se uporablja popolnoma pre-
prosto. Ni treba zdravil, ne mazil, ne vdrgnjenja,
ne aparata ali takozvane zdravilne gimnastike, nego
je prav preprosta, po narodi povzeta stvar, zdrav-
niki in profesorji so se prav pohvalno izrazili o
njej in to metodo rabijo v blagor človeštva. Mislim,
da ima ta metoda velik pomen za človeštvo. Čitajte eno
mnogih priznanj, ki vsak dan dohajajo iznajditelju.

Spoštovani gospod!

Ne morem si kaj, da bi Vam ne prijavil vesele
vesti, ki bo, tako upam, vrzela tudi Vas. Kakor
sem že omenil v svojem prvem pismu, so mi zdrav-
niki že šteli dneve. Pljuval sem kri, mučila me je
silna nervoznost, nevrastenija in slaba prebava, da
sem izprevidel, da gre zmenoj h koncu. — Šel sem
k mnogim zdravnikom, da bi si rešil življenje pa
zastonj. Ko sem čital v časopisih, kako dobro
vpliva Vaša metoda na človeški organizem, sem se
obrnil na Vas s prošnjo, da mi sporočite natančnejše
podatke. Ravnal sem se po Vašem pouku z dobrimi
uspehom in bom to tudi nadaljeval. Že po nekoliko
dneh sem prejel pljuvati kri, lahko sem jedel
in sem se čutil vsak dan boljšega. Obžalujem
samo, da se nisem dal preje fotografirati, kako
sem takrat izgledal, ko so mi bili že dnevi šteti, in
kako izgledam sedaj. Priporočam se Vam najtopleje
in želim da to pismo z mojim polnim naslovom ob-
javite. Z veličastnim spoštovanjem prior Dragicevic,

To pismo je iznajditelju od tega spoštova-
nega duhovnegospoda prispelo nezahtevano in
prostovoljno, čeprav pisca ni nikoli poznal in videl.
Iznajditelj je spisal na preprosti, lahko razu-
mljiv način knjigo, ki se sedaj, da se metoda uvede,
razpošilja popolnoma zastonj.

Če se po tej metodi nekoliko časa ravna-
te, boste zdravi in močni, imeli boste zdrave živce in
svežo kri. Če se po tej metodi vsako leto nekoliko
časa ravna, pa boste ob dušni in telesni svežosti
dosegli visoko starost, kakor vaši predniki.

Dajte si tako zanimivo in poučno knjigo
tako priposlati, dokler ne zmanjka brezplačnih
eksemplarjev. Pišite dopisnico, pa prosim ime in
naslov prav razločno na Franca Graefe, Buda-
pešta, odd. št. 540. Tabakgasse 29.

Pišite takoj po njo! — Knjiga zastonj!

Prvi kranjski pogrebni zavod

FR. DOBERLET

Ljubljana, Franciškanska ulica št. 10.

Ustanovljen leta 1868.

Telefon šte. 97.

Prevzemajo se pogrebi, prevažanja z vozom in po železnici in oskrbujejo se tudi
pogrebov se tiče stviri v Ljubljani po najnižjih cenah. Imitirane kovinskolesne krste
lastnega izdelka. Velika zaloga kovinskih krst v vseh velikostih s primerno opravo.

Oskrbujejo se sveži in suhi cvetlični venci s primernimi trakovi z napisom
in brez napisa.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in

tapetniškega blaga.

Izvršuje vsa mizarstva

— dela. —

Lastna tovarna na Glinah pri Ljubljani.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon šte. 168.

V LJUBLJANI

Telefon šte. 168.

priporoča svojo

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Pospeševanje krvnega toka, poživljenje živ-
čnega delovanja, utrjenje kože proti prehladu.

Za umivanje glave, ustna ozir, zobna voda,

— za olepšanje polti neprecenljivo. —

FRANCOSKO ŽGANJE „DIANA“

Vaš zdravnik

vam priporoča francosko žganje „Diana“,
ker je prepričan o velikih prednostih
tega žganja za disinfectiranje ust in
osvežujočega vpliva na kožo, ki ga
povzroča dodatek Mentola. Glavna snov
francoskega žganja „Diana“ je dvakrat
destilirano vinsko žganje.

Zahtevajte pri nakupu le pristno francosko
žganje „Diana“ in pazite, da nosi stekle-
nica natisnjeno ime „Diana“ in da je tudi
zamašek in plomba označena s to varstveno
— — — — —

Domači prijatelj

v pravem pomenu besede, je francosko žganje
„Diana“ in to vsled svoje osvežujoče moči,
nizke cene in vsestranske uporabnosti. —
Cena: 1 male steklenice K — 50; srednje
K 1-20; velike K 2-40. — Prodaja se v vseh
trgovinah na drobno, kjer pa ne, dobi se
naravnost od proizv. družbe franc. žganja
„Diana“ r. z. o. z na Dunaju I. Hohenstau-
fengasse 3 t.